

คณะผู้วิจัย

ศ.นพ.จิตร สิทธีอมร

ที่ปรึกษาโครงการ

ดร.รัตนา ลำโรงทอง

วิทยาลัยการสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หัวหน้าโครงการ

น.ส.หทัยรัตน์ พุ่มคชา

วิทยาลัยการสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นักวิจัย

นายสุรชน กัณวิจิตร

วิทยาลัยการสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นักวิจัย

น.พ.พิศิษฐ์ ศรีประเสริฐ

วิทยาลัยการสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หัวหน้าโครงการร่วม

น.ส.เยาวลักษณ์ อนุรักษ์

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน
ผู้วิจัยร่วม
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน

นายสุทธิพงษ์ วสุโสภภาพล

ผู้วิจัยร่วม
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน

นายพิเชษฐ์ หนองช้าง

ผู้วิจัยร่วม
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน

บทคัดย่อ

การศึกษารูปแบบการพัฒนาการใช้ศักยภาพของท้องถิ่นในโครงการ"ชุมชนน่าอยู่ จังหวัดน่าน" เพื่อจัดการทรัพยากรและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในการพัฒนาอย่างยั่งยืนครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบ ในการใช้ศักยภาพของท้องถิ่น ซึ่งได้รับการพัฒนาตามนโยบายและแผนการปฏิรูประบบราชการและการกระจายอำนาจการปกครองของรัฐบาลไทย โดยยึดหลักแนวพระราชดำริ "เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นหลัก อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน จนได้รูปแบบของ "ชุมชนน่าอยู่" เพื่อมาจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในชุมชนและอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพในจังหวัดน่าน ให้สามารถขยายผลและนำไปใช้ในจังหวัดอื่นทั่วประเทศไทย

ในปีที่ 1 (ตุลาคม 2547- ธันวาคม 2548) ได้ดำเนินการในพื้นที่นาร่อง ตำบลโหล่นน่านและตำบลล้าน โดยใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research and Community based action research) และใช้แนวคิดพัฒนาชุมชนแบบองค์รวม โดยมีชุมชนเป็นฐาน และ "คนเป็นศูนย์กลาง" โดยที่ปรับบทบาทกระบวนทัศน์ และการทำงานของนักวิจัย ปรับมุมมองว่าชุมชนมีศักยภาพ และทุนทางสังคมเดิมอยู่แล้ว

ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาอย่างยั่งยืน เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมี ภาควิชาเป็นปัจจัยหนุนเอื้อให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชน และกระตุ้นให้ชุมชนขับเคลื่อนเพื่อสร้าง "วิสัยทัศน์ร่วม" ในอันที่จะกำหนดยุทธศาสตร์และวางแผนดำเนินการร่วมกันแก้ไขปัญหา หากปราศจากการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนแล้ว การพัฒนาใดๆ คงยากที่จะสัมฤทธิ์ผล

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาโครงการพัฒนารูปแบบการใช้ศักยภาพของท้องถิ่นในโครงการ"ชุมชนน่าอยู่
จังหวัดน่าน" เพื่อจัดการทรัพยากรและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในการพัฒนาอย่าง
ยั่งยืนครั้งนี้ ได้รับทุนอุดหนุนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อมุ่งหวังที่จะพัฒนาศักยภาพรูปแบบการ
ใช้ศักยภาพท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก เพื่อจะนำรูปแบบที่ได้ไป
ขยายผลในพื้นที่อื่นๆ โดยได้รับความร่วมมือ ร่วมใจ และลงแรงเป็นอย่างดียิ่ง จากชุมชนนำร่อง
ตำบลล้าน ตำบลไหล่น่าน

วิทยาลัยการสาธารณสุข ขอขอบคุณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่านในฐานะที่เป็นภาคีร่วม
ที่สำคัญมีส่วนผลักดันให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เช่นสำนักงาน
เกษตร สถานีอนามัยตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่สำคัญผู้นำชุมชน ตัวแทนเกษตรกร
ทุกๆ คนที่ได้สละเวลาเข้าร่วมในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวางแผนชุมชนร่วมกัน

คุณประโยชน์ที่พึงมีจากการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณดีให้กับเจ้าหน้าที่ทุกภาค
ส่วน ชุมชน และเกษตรกรทุกคน ผู้เสียสละกำลัง หยาดเหงื่อแรงกาย เพื่อเลี้ยงคนไทยทั้งประเทศ

คณะผู้วิจัย

ธันวาคม 2548